

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. LP397/2003
din 16.10.2003

privind finanțele publice locale

Publicat : 19.12.2003 în MONITORUL OFICIAL Nr. 248-253 art. 996 Data intrării în vigoare

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:

bugetele unităților administrativ-teritoriale - bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor), raioanelor, unității teritoriale autonome cu statut juridic special și bugetul municipiului Chișinău;

bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi - bugetele locale care reprezintă bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiului Chișinău);

bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea - bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special și bugetul municipal Chișinău;

autoritate reprezentativă și deliberativă a unității administrativ-teritoriale - consiliul local, consiliul raional, Adunarea Populară a unității teritoriale autonome cu statut juridic special și consiliul municipal Chișinău;

autoritate executivă - primarul unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, președintele raionului, Guvernatorul și Comitetul executiv al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarul general al municipiului Chișinău;

direcția finanțe - direcțiile finanțe ale unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți;

echilibru bugetar - egalitatea dintre veniturile bugetului și cheltuielile bugetului;

deficit bugetar - suma cu care cheltuielile bugetului depășesc veniturile bugetului;

excedent bugetar - suma cu care veniturile bugetului depășesc cheltuielile bugetului;

normative de defalcări de la veniturile generale de stat - normative procentuale de defalcări de la veniturile generale de stat, aprobate de către Parlament prin legea bugetară anuală pentru bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și pentru bugetul municipal Bălți sau de către consiliul raional, Adunarea Populară a unității teritoriale autonome cu statut juridic special, consiliul municipal Bălți și consiliul municipal Chișinău pentru bugetele locale;

normative de defalcări de la impozitul pe bunurile imobiliare - normative procentuale de defalcări de la impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare, aprobate de către autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea pentru bugetele locale;

transferuri - mijloace financiare alocate, conform prevederilor legale, cu titlu definitiv și în sumă absolută, de la bugetul de stat la bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetul municipal Bălți și bugetul municipal Chișinău sau de la bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetul municipal Bălți și bugetul municipal Chișinău la bugetele locale pentru nivelarea posibilităților financiare ale unităților administrativ-teritoriale, în scopul asigurării exercitării unor anumite funcții publice, finanțării domeniilor de activitate, ce sînt în competența autorităților publice locale, sau în alte scopuri speciale;

împrumut - mijloace financiare rambursabile, acordate pe un anumit termen (scadență), cu calcularea, de regulă, a unei dobînzii, cu respectarea prevederilor legale;

executor (ordonator) de buget - conducător al autorității (instituției) publice, împuternicit cu dreptul de a efectua cheltuieli în conformitate cu alocațiile aprobate.

Articolul 2. Finanțele publice locale

(1) Finanțele publice locale fac parte integrantă din sistemul finanțelor publice naționale și includ:

1) bugetele raioanelor, constituite din:

a) bugetul raional, care reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor necesare exercitării funcțiilor ce sînt în competența raionului conform legislației și a funcțiilor suplimentare delegate de Guvern;

b) bugetele locale - bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor) din componența raionului;

2) bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, constituit din:

a) bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, care reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor necesare exercitării funcțiilor ce sînt în competența unității teritoriale autonome cu statut juridic special conform legislației și a funcțiilor suplimentare delegate de Guvern;

b) bugetele locale - bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor) din componența unității autonome cu statut juridic special;

3) bugetul municipiului Bălți, constituit din:

a) bugetul municipal, care reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor necesare exercitării funcțiilor ce sînt în competența municipiului conform legislației și a funcțiilor suplimentare delegate de Guvern;

b) bugetele locale - bugetele satelor (comunelor) din componența municipiului Bălți;

4) bugetul municipiului Chișinău, constituit din:

a) bugetul municipal, care reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor necesare exercitării funcțiilor ce sînt în competența municipiului conform legislației și a funcțiilor suplimentare delegate de Guvern;

b) bugetele locale - bugetele satelor (comunelor) și ale orașelor din componența municipiului Chișinău;

5) fondurile extrabugetare ale unităților administrativ-teritoriale.

(2) Bugetul fiecărei unități administrativ-teritoriale include bugetele instituțiilor publice finanțate, integral sau parțial, de la bugetul respectiv.

Articolul 3. Garanțiile autonomiei financiare

(1) Bugetele unităților administrativ-teritoriale, specificate la art.2 alin.(1) din prezenta lege, constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Legii privind administrația publică locală.

(2) Suma veniturilor aprobate (pronozate) și neîncasate în bugetul unității administrativ-teritoriale, precum și cheltuielile efectuate suplimentar de la bugetul acesteia nu se recuperează de la bugetul de alt nivel.

(3) Veniturile încasate, în procesul de executare a bugetului, suplimentar la cele aprobate, precum și economiile de cheltuieli, cu excepția mijloacelor ce urmează a fi virate conform art.10 alin.(3) din prezenta lege, rămîn la dispoziția autorităților administrației publice respective.

(4) Orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

(5) Autoritățile administrației publice locale urmează a fi consultate în modul corespunzător asupra procedurilor de redistribuire a resurselor ce urmează a fi alocate acestora, precum și asupra modificărilor operate în legislație referitor la funcționarea sistemului finanțelor publice locale.

Capitolul II

STRUCTURA BUGETELOR UNITĂȚILOR

ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Articolul 4. Veniturile bugetelor unităților

administrativ-teritoriale

(1) Veniturile bugetelor unităților administrativ-teritoriale se constituie din impozite, taxe, alte venituri prevăzute de legislație și se formează din:

a) venituri proprii ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale, ce se formează din impozitele și taxele locale, prevăzute pe fiecare teritoriu în parte, în conformitate cu Codul fiscal și cu Legea privind taxele locale, și se virează direct și integral la bugetele respective;

b) încasări de mijloace speciale obținute din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată de către instituțiile publice finanțate de la buget;

c) defalcări, conform normativelor procentuale stabilite prin legea bugetară anuală, de la veniturile generale de stat în cotele prevăzute la art.5 alin.(2) pct.2), alin.(3) pct.2) și alin.(4) pct.2) din prezenta lege. Pentru bugetele locale, aceste normative sînt stabilite anual de către consiliul raional, Adunarea Populară a unității teritoriale autonome cu statut juridic special, consiliul municipal Bălți și consiliul municipal Chișinău;

d) defalcări de la impozitul pe bunurile imobiliare conform normativelor procentuale aprobate de către autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea;

e) transferuri de la bugetul de stat la bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetul municipal Bălți și bugetul municipal Chișinău și transferuri de la bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetul municipal Bălți și bugetul municipal Chișinău la bugetele locale.

(2) Veniturile bugetelor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor) din componența unității teritoriale autonome cu statut juridic special pot include și defalcări, conform normativelor procentuale stabilite de Adunarea Populară a unității teritoriale autonome cu statut juridic special pentru bugetele locale, de la taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective.

(3) Veniturile bugetelor de orice nivel nu includ împrumuturile acordate din bugetul de stat sau din alt buget, precum și împrumuturile de la instituțiile financiare și alți creditori.

Articolul 5. Repartizarea veniturilor între bugetele

unităților administrativ-teritoriale

(1) Veniturile bugetelor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) se formează din:

1) încasări directe și integrale ale următoarelor tipuri de impozite, taxe și alte venituri:

a) veniturile din vânzarea apartamentelor (caselor) către cetățeni;

b) veniturile din vânzarea pământului proprietate publică a unității administrativ-teritoriale, conform legislației;

c) impozitele și taxele locale aplicate, în conformitate cu legislația, de către consiliile locale;

d) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);

e) taxa pentru eliberarea de către autoritățile administrației publice de nivelul întâi a licențelor (autorizațiilor) pentru practicarea anumitor genuri de activitate;

f) taxa pentru patenta de întreprinzător în partea ce revine bugetelor locale;

g) încasări din arenda terenurilor și locațiunea bunurilor domeniului privat al unității administrativ-teritoriale;

h) plata pentru perfectarea actelor notariale de către secretarul consiliului local;

i) alte venituri prevăzute de legislație;

2) defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;

b) impozitul pe venitul persoanelor fizice;

3) defalcări de la impozitul pe bunurile imobiliare conform normativelor procentuale aprobate de către autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea;

4) transferuri de la bugetul unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și de la bugetul municipal Bălți, prevăzute la art.10 și art.11 din prezenta lege;

5) încasări de mijloace speciale obținute din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată de către instituțiile publice finanțate de la bugetele locale.

(2) Veniturile bugetelor raionale se formează din:

1) încasări directe și integrale ale următoarelor tipuri de impozite, taxe și alte venituri:

a) impozitul pe venitul persoanelor fizice;

b) impozitul pentru folosirea resurselor naturale;

c) veniturile din operațiile cu capital, cu excepția tranzacțiilor cu acțiunile ce constituie cota-parte a statului;

- d) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);
- e) plata pentru perfectarea actelor notariale de către secretarul consiliului raional;
- f) alte venituri prevăzute de legislație;

2) defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

- a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective - cel puțin 50%;
- b) taxa pentru folosirea drumurilor, percepută de la posesorii mijloacelor de transport înmatriculate în Republica Moldova - cel puțin 50%;

3) defalcări de la impozitul pe bunurile imobiliare conform normativelor procentuale aprobate de către consiliul raional;

4) transferuri de la bugetul de stat prevăzute la art.10 și art.11 din prezenta lege;

5) încasări de mijloace speciale obținute din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată de către instituțiile publice finanțate de la bugetele respective.

(3) Veniturile bugetului central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special se formează din:

1) încasări directe și integrale ale următoarelor tipuri de impozite, taxe și alte venituri:

- a) impozitul pe venitul persoanelor fizice;
- b) impozitul pentru folosirea resurselor naturale;
- c) veniturile din operațiile cu capital, cu excepția tranzacțiilor cu acțiunile ce constituie cota-parte a statului;
- d) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);

e) alte venituri prevăzute de legislație;

2) defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

- a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din teritoriul unității teritoriale autonome cu statut juridic special - cel puțin 50%;
- b) taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate pe teritoriul unității teritoriale autonome cu statut juridic special - cel puțin 10%;
- c) taxa pentru folosirea drumurilor, percepută de la posesorii mijloacelor de transport înmatriculate în Republica Moldova - cel puțin 50%;

d) accizele la mărfurile (producția) supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unității

teritoriale autonome cu statut juridic special - cel puțin 50%;

3) defalcări de la impozitul pe bunurile imobiliare conform normativelor procentuale aprobate de către Adunarea Populară a unității teritoriale autonome cu statut juridic special;

4) transferuri de la bugetul de stat prevăzute la art.10 și art.11 din prezenta lege;

5) încasări de mijloace speciale obținute din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată de către instituțiile publice finanțate de la bugetele respective.

(4) Veniturile bugetului municipal Bălți și bugetului municipal Chișinău se formează din:

1) încasări directe și integrale ale următoarelor tipuri de impozite, taxe și alte venituri:

a) impozitul pe venitul persoanelor fizice;

b) impozitul pe bunurile imobiliare;

c) impozitul pentru folosirea resurselor naturale;

d) veniturile din operațiile cu capital, cu excepția tranzacțiilor cu acțiunile ce constituie cota-parte a statului;

e) veniturile din vânzarea apartamentelor (caselor) către cetățeni;

f) veniturile din vânzarea terenurilor ce aparțin domeniului privat al municipiului Chișinău și municipiului Bălți, conform legislației;

g) impozitele și taxele locale aplicate, în conformitate cu legislația, de către consiliul municipal;

h) impozitul privat (conform apartenenței patrimoniului);

i) încasările din vânzarea bunurilor confiscate (conform apartenenței patrimoniului);

j) taxa pentru eliberarea de către autoritățile administrației publice a licențelor (autorizațiilor) pentru practicarea anumitor genuri de activitate;

k) taxa pentru patenta de întreprinzător în partea ce revine bugetului municipal respectiv;

l) alte venituri prevăzute de legislație;

2) defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective - cel puțin 50%;

b) taxa pentru folosirea drumurilor, percepută de la posesorii mijloacelor de transport înmatriculate în Republica Moldova - cel puțin 50%;

3) transferuri de la bugetul de stat prevăzute la art.10 și art.11 din prezenta lege;

4) încasări de mijloace speciale obținute din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată de către instituțiile publice finanțate de la bugetul municipal.

Articolul 6. Mijloacele speciale

(1) Mijloacele obținute, în condițiile legii, de către instituțiile publice din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din desfășurarea contra plată a altor activități - mijloace speciale - se virează integral la un cont special al instituției respective în trezorerie și se utilizează conform devizului aprobat.

(2) Mijloacele speciale, acumulate de către instituția publică suplimentar la devizul aprobat, pot fi utilizate de aceasta prin decizia autorității reprezentative și deliberative respective.

Articolul 7. Cheltuielile bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) În bugetele unităților administrativ-teritoriale se prevăd alocații necesare asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

(2) Cheltuielile anuale ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale se aprobă de autoritatea reprezentativă și deliberativă respectivă numai în limita resurselor financiare disponibile. Această prevedere nu are efect în cazul angajării împrumuturilor prevăzute la art.14 din prezenta lege.

(3) Cheltuielile aprobate (rectificate pe parcursul anului bugetar) în bugetele unităților administrativ-teritoriale reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite. Contractarea de lucrări, servicii, bunuri materiale și efectuarea de cheltuieli se realizează de către executorii (ordonatorii) de buget doar cu respectarea prevederilor legale și în cadrul limitelor aprobate (rectificate).

(4) Autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale sînt responsabile de stabilirea caracterului prioritar al cheltuielilor bugetului unității respective.

Articolul 8. Delimitarea competențelor în efectuarea cheltuielilor publice

(1) Competențele în ceea ce privește efectuarea cheltuielilor publice sînt delimitate între bugetele unităților administrativ-teritoriale în temeiul Legii privind administrația publică locală.

(2) De la bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) sînt finanțate cheltuielile ce țin de:

1) amenajarea teritoriului și urbanistică;

2) construcția și întreținerea, în limitele localității, a drumurilor, străzilor, podurilor locale;

3) construcția, întreținerea și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă, de canalizare, de

epurare a apei, salubritatea localității, gestionarea deșeurilor de producție și menajere;

4) acordarea de asistență socială populației, inclusiv protecția tinerei familii și familiilor cu mulți copii, a mamei și a drepturilor copilului, a persoanelor în etate și a solitarilor, în partea ce nu intră în competența altor autorități;

5) întreținerea instituțiilor de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, mediu de cultură generală, liceal și complementar (extrașcolar), altor instituții de învățământ care deservesc populația localității respective;

6) întreținerea instituțiilor de cultură și desfășurarea activităților publice în domeniul culturii (căminelor și caselor de cultură, altor așezăminte de culturalizare);

7) întreținerea bibliotecilor și muzeelor;

8) cultura fizică și sport;

9) apărarea împotriva incendiilor;

10) întreținerea parcurilor și a spațiilor verzi, a cimitirelor;

11) îndeplinirea unor măsuri privind activitatea administrativ-militară conform legislației;

12) executarea hotărârilor judecătorești prin care autoritatea administrației publice locale este obligată să efectueze anumite plăți;

13) activitatea autorității executive;

14) întreținerea altor instituții și desfășurarea altor activități atribuite, conform legislației, autorităților administrației publice locale de nivelul întâi.

(3) Cheltuielile pentru retribuirea muncii, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru angajații instituțiilor specificate la alin.(2) pct.5), cu excepția instituțiilor complementare (extrașcolare), specificate la alin.(2) pct.6) și pct.7) din prezentul articol, cu excepția muzeelor, se efectuează din contul transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de la bugetul unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

(4) De la bugetele raionale sînt finanțate cheltuielile ce țin de:

1) construcția și întreținerea drumurilor de interes raional;

2) construcția obiectivelor publice de interes raional;

3) întreținerea instituțiilor de învățământ liceal, cu excepția celor de competența unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, instituțiilor de învățământ secundar profesional, școlilor-internat, gimnaziilor-internat cu regim special, activitatea metodică în domeniul învățămîntului, precum și de alte activități și instituții care deservesc populația unității administrativ-teritoriale respective;

- 4) acordarea de asistență socială și întreținerea instituțiilor din domeniul asistenței sociale;
- 5) coordonarea și desfășurarea activităților sportive și a altor activități pentru tineret;
- 6) întreținerea teatrelor, televiziunii publice locale;
- 7) asigurarea ordinii publice;
- 8) coordonarea, organizarea și supravegherea, în limitele competenței, a activităților administrativ-militare;
- 9) executarea hotărârilor judecătorești prin care autoritatea administrației publice locale este obligată să efectueze anumite plăți;
- 10) activitatea autorității executive și a direcțiilor subordonate consiliului raional respectiv;
- 11) întreținerea altor instituții și desfășurarea altor activități atribuite, conform legislației, autorităților administrației publice ale raioanelor.

(5) De la bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special sînt finanțate cheltuielile ce țin de:

- 1) construcția și întreținerea drumurilor pentru unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special;
- 2) construcția obiectivelor publice pentru unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special;
- 3) întreținerea instituțiilor de învățămînt liceal, cu excepția celor de competența unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, instituțiilor de învățămînt secundar profesional, școlilor-internat, gimnaziilor-internat cu regim special, activitatea metodică în domeniul învățămîntului, precum și de alte activități și instituții care deserveșc populația unității administrativ-teritoriale respective;
- 4) acordarea de asistență socială și întreținerea instituțiilor din domeniul asistenței sociale;
- 5) coordonarea și desfășurarea activităților sportive și a altor activități pentru tineret;
- 6) întreținerea teatrelor, televiziunii publice locale;
- 7) asigurarea ordinii publice;
- 8) coordonarea, organizarea și supravegherea, în limitele competenței, a activităților administrativ-militare;
- 9) executarea hotărârilor judecătorești prin care autoritatea administrației publice locale este obligată să efectueze anumite plăți;
- 10) activitatea autorității executive și a direcțiilor subordonate autorității reprezentative și deliberative respective;

11) întreținerea altor instituții și desfășurarea altor activități atribuite, conform legislației, unității teritoriale autonome cu statut juridic special.

(6) De la bugetul municipal Bălți și bugetul municipal Chișinău sînt finanțate cheltuielile ce țin de:

1) amenajarea teritoriului și urbanistică;

2) construcția și întreținerea, în limitele localității, a drumurilor, străzilor și podurilor;

3) construcția obiectivelor publice de interes municipal;

4) construcția, întreținerea și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă, de canalizare, de epurare a apei, salubritatea localității;

5) acordarea de asistență socială populației, inclusiv protecția tinerei familii și a familiilor cu mulți copii, a mamei și a drepturilor copilului, a persoanelor în etate și a solitarilor și întreținerea instituțiilor din domeniul asistenței sociale, în partea ce nu intră în competența altor autorități;

6) construcția de locuințe pentru păturile socialmente vulnerabile ale populației și pentru alte categorii de locuitori prevăzute de legislația în vigoare, exploatarea fondului locativ municipal;

7) întreținerea instituțiilor de învățămînt preșcolar, primar, gimnazial, mediu de cultură generală, liceal și complementar (extrașcolar), instituțiilor de învățămînt secundar profesional, școlilor-internat, gimnaziilor-internat cu regim special, activitatea metodică în domeniul învățămîntului, precum și de alte activități și instituții care deservește populația unității administrativ-teritoriale respective;

8) întreținerea instituțiilor de cultură și desfășurarea activităților publice în domeniul culturii (căminelor și caselor de cultură, altor așezăminte de culturalizare);

9) întreținerea bibliotecilor și muzeelor;

10) cultura fizică și sport;

11) apărarea împotriva incendiilor;

12) întreținerea cimitirelor;

13) întreținerea expozițiilor, teatrelor, televiziunii publice;

14) asigurarea ordinii publice;

15) coordonarea, organizarea și supravegherea, în limitele competenței, a activităților administrativ-militare;

16) executarea hotărîrilor judecătorești prin care autoritatea administrației publice locale este obligată să efectueze anumite plăți;

17) activitatea autorității executive a municipiului și a direcțiilor subordonate autorităților reprezentative și deliberative respective;

18) întreținerea altor instituții și desfășurarea altor activități atribuite, conform legislației, autorităților administrației publice ale municipiilor.

Articolul 9. Transferurile

Pentru asigurarea nivelării bugetare a unităților administrativ-teritoriale, prin legea bugetară anuală, de la bugetul de stat pentru bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetul municipal Bălți se stabilesc următoarele tipuri de transferuri:

a) transferuri din contul fondului de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale, pentru nivelarea posibilităților financiare ale acestora;

b) transferuri cu destinație specială, pentru exercitarea funcțiilor suplimentare delegate de către Guvern.

Articolul 10. Transferuri din contul fondului de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale

(1) Fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale se formează din:

a) alocațiile aprobate anual în bugetul de stat;

b) defalcările efectuate de către unitățile administrativ-teritoriale ale căror venituri bugetare depășesc cu 20% nivelul mediu de cheltuieli bugetare pentru un locuitor pe teritoriul respectiv.

(2) Se stabilește următoarea modalitate de calculare a transferurilor:

a) în conformitate cu prevederile art.8 alin.(2), alin.(4), alin.(5) și alin.(6) din prezenta lege, pentru fiecare grupă de cheltuieli aparte se calculează cheltuielile publice ce revin în medie la un locuitor, care, în anul bugetar următor, conform normelor legale, urmează a fi suportate de către unitățile administrativ-teritoriale (marcate ca c). Cheltuielile bugetare medii pentru un locuitor se calculează anual pentru fiecare grupă de cheltuieli la etapa elaborării prognozei macroeconomice pe anul bugetar următor;

b) pentru unitățile administrativ-teritoriale care, conform normelor legale, suportă cheltuieli specifice, se aplică coeficientul de corectare a cheltuielilor medii pentru un locuitor (f);

c) în baza prevederilor art.5 din prezenta lege, cu excepția taxelor locale, aplicate în condițiile legii de către consiliile locale, încasărilor de mijloace speciale obținute din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată de către instituțiile publice finanțate de la buget și transferurilor de la alte bugete, se prognozează baza fiscală a fiecărei unități administrativ-teritoriale;

d) în baza prognozei bazei fiscale, se calculează cota veniturilor ce revin pentru un locuitor din fiecare teritoriu (v);

e) diferența dintre suma cheltuielilor medii pentru un locuitor din fiecare unitate administrativ-teritorială (Σc) și cota veniturilor pentru un locuitor din teritoriul respectiv constituie suma transferurilor ce revin unui locuitor (t):

$$t = \Sigma cf - v;$$

f) înmulțind suma transferurilor ce revin unui locuitor la numărul total de locuitori din teritoriul respectiv (n), se calculează volumul transferurilor pentru fiecare unitate administrativ-teritorială (T):

$$T = tn.$$

(3) Unitățile administrativ-teritoriale în care cota veniturilor, ce revin unui locuitor, depășește suma cheltuielilor medii pentru un locuitor cu 20% (v cu $20\% > \Sigma cf$) transferă în fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale suma veniturilor ce depășesc cu 20% necesitățile minime de cheltuieli ale unității administrativ-teritoriale respective.

(4) Sistemul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale, specificate la alin.(2) și alin.(3) din prezentul articol, se aplică și la stabilirea sumei transferurilor de la bugetul unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și de la bugetul municipal Bălți la bugetele locale.

Articolul 11. Transferuri cu destinație specială

(1) Transferurile cu destinație specială se prevăd în legea bugetară anuală și în alte acte normative și pot fi alocate bugetelor unităților administrativ-teritoriale în caz de:

a) delegare de către Guvern a unor funcții suplimentare autorităților administrației publice locale;

b) adoptare de acte legislative și alte acte normative a căror aplicare necesită mijloace bugetare suplimentare pentru compensarea unor venituri ratate ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale, modificarea organizării administrativ-teritoriale etc.

(2) Transferurile cu destinație specială, stipulate la alin.(1) din prezentul articol, utilizate contrar destinației se virează, pînă la sfîrșitul anului bugetar, în mărimea sumei respective în bugetul de la care au fost primite. În cazul în care suma corespunzătoare nu este virată de bugetul respectiv, Ministerul Finanțelor, în baza dării de seamă anuale, este în drept să restabilească forțat la bugetul de stat sumele transferurilor utilizate contrar destinației prin intermediul relațiilor interbugetare.

(3) Asupra transferurilor cu destinație specială efectuate în conformitate cu art.8 alin.(3) din prezenta lege de la bugetul unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea sau de la bugetul municipal Bălți, utilizate contrar destinației, se extind prevederile alin.(2) din prezentul articol. Restabilirea sumelor transferurilor utilizate contrar destinației se efectuează de către direcția finanțe.

Articolul 12. Balanța bugetului

(1) Bugetele anuale ale unităților administrativ-teritoriale nu pot fi aprobate și executate cu deficit bugetar.

(2) Prevederea alin.(1) din prezentul articol nu se aplică numai în cazul angajării împrumuturilor prevăzute la art.14 din prezenta lege și implicării, la finanțarea cheltuielilor, a soldurilor de mijloace bănești, constituite în urma executării bugetului în anul precedent.

(3) Autoritățile administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale sînt obligate să întreprindă toate măsurile necesare pentru menținerea echilibrului bugetar.

(4) În cazul în care nu se încasează venituri în mărimea sumei aprobate, autoritatea reprezentativă și deliberativă respectivă este obligată să reducă cheltuielile ce includ obligațiile și plățile stabilite în scopul încheierii anului cu un buget echilibrat, prin rectificarea bugetului unității administrativ-teritoriale respective.

Articolul 13. Împrumuturi cu scadență în același an bugetar

(1) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și ale municipiului Bălți, în baza deciziilor autorităților reprezentative și deliberative respective, pot angaja împrumuturi cu scadență în același an bugetar (cu excepția împrumuturilor angajate în condițiile art.14 din prezenta lege) de la bugetul de stat, instituțiile financiare și de la alți creditori.

(2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi pot angaja împrumuturi cu scadență în același an bugetar de la bugetul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și de la bugetul municipal Bălți.

(3) Autoritățile administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale de orice nivel nu pot angaja împrumuturi cu scadență în același an bugetar în mărime ce depășește suma pe care o pot rambursa pe parcursul unui an bugetar, precum și în caz dacă au datorii la împrumuturile angajate anterior.

(4) Volumul total al împrumuturilor cu scadență în același an bugetar nu va depăși 5% din totalul veniturilor proprii aprobate (rectificate) ale bugetului unității administrativ-teritoriale căreia i se acordă împrumutul, cu condiția asigurării cu venituri a acestui împrumut și a celorlalte datorii ale unității administrativ-teritoriale în cauză.

Articolul 14. Împrumuturi contractate pentru cheltuieli de capital

(1) Președintele raionului, Guvernatorul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarul municipiului Bălți și primarul general al municipiului Chișinău, în baza deciziei autorităților reprezentative și deliberative respective, au dreptul să contracteze, în condițiile legii, împrumuturi pe termen lung pentru cheltuieli de capital de la instituțiile financiare atît din țară cît și de peste hotare.

(2) Președintele raionului, Guvernatorul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarul municipiului Bălți și primarul general al municipiului Chișinău, în condițiile alin.(1) din prezentul articol și în conformitate cu prevederile Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, pot decide contractarea de împrumuturi pe termen scurt sau pe

termen lung în monedă națională, prin emitere de obligațiuni.

(3) Documentele care se perfectează la contractarea unui împrumut pe termen lung vor include clauze prin care autoritatea executivă a unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea sau a municipiului Bălți și autoritatea reprezentativă și deliberativă respectivă se obliga să ramburseze împrumutul și să plătească dobânda aferentă acestui împrumut (în cazul în care împrumutul prevede dobândă) numai din veniturile bugetului respectiv. Contractele care nu conțin astfel de clauze se consideră nule.

(4) Autoritățile administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și ale municipiului Bălți nu au dreptul să adopte decizii și să încheie contracte de împrumut pe termen lung dacă totalul datoriilor anuale, care include restanțe de împrumuturi cu scadență în același an bugetar, precum și împrumutul care urmează a fi angajat, depășește limita de 20% din totalul veniturilor proprii anuale aprobate (rectificate).

(5) Împrumuturile care urmează a fi contractate conform prevederilor prezentului articol se înregistrează la Ministerul Finanțelor, aceasta fiind o condiție obligatorie pentru acordarea lor.

Articolul 15. Garantarea rambursării împrumutului

(1) Împrumutul reprezintă o obligație care urmează a fi onorată din veniturile bugetului unității administrativ-teritoriale respective în conformitate cu clauzele contractului de împrumut.

(2) Guvernul, autoritatea administrației publice centrale nu au nici o obligație pentru plata mijloacelor conform contractelor de împrumut încheiate de autoritățile administrației publice locale, dacă legea nu prevede altfel. Guvernul, autoritatea administrației publice centrale nu pot fi invocate drept garanți ai rambursării datoriei conform contractului de împrumut încheiat de autoritatea administrației publice locale.

Articolul 16. Evidența împrumuturilor

Direcția finanțe și/sau subdiviziunea financiară a unităților administrativ-teritoriale țin registrul împrumuturilor. Aceste împrumuturi se raportează anual prin dările de seamă contabile.

Articolul 17. Inadmisibilitatea dezafectării mijloacelor bugetare

(1) Autoritățile reprezentative și deliberative, precum și cele executive ale unităților administrativ-teritoriale nu sînt în drept să acorde împrumuturi, fidejusiuni sau alte garanții persoanelor fizice și persoanelor juridice (cu excepția cazurilor specificate la art.13 din prezenta lege).

(2) Prevederile alin.(1) din prezentul articol nu se extind asupra garanțiilor acordate de autoritățile administrației publice locale pentru creditele bancare preferențiale eliberate participanților la acțiunile de luptă din Afghanistan, participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, cetățenilor care nu au participat la acțiunile de luptă, însă ale căror case au fost distruse în timpul acestor

acțiuni, refugiaților, victimelor reabilite ale represiunilor politice, participanților la cel de-al doilea război mondial, persoanelor sinistrate în 1994, precum și cooperativelor de construcție a locuințelor, în conformitate cu hotărârile Parlamentului sau cu alte acte normative.

Articolul 18. Fondurile de rezervă ale autorităților administrației publice locale

(1) Autoritatea reprezentativă și deliberativă a unității administrativ-teritoriale poate decide constituirea unui fond de rezervă în mărime de cel mult 2% din volumul cheltuielilor bugetului ei.

(2) Utilizarea fondului de rezervă se face în baza regulamentului de utilizare a fondurilor de rezervă, aprobat de către autoritatea reprezentativă și deliberativă respectivă.

Capitolul III

ELABORAREA ȘI APROBAREA BUGETELOR UNITĂȚILOR

ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Articolul 19. Elaborarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) Autoritățile administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale sînt responsabile de elaborarea și aprobarea bugetelor proprii în baza prevederilor legale și în conformitate cu clasificția bugetară unică.

(2) Bugetul unității administrativ-teritoriale se elaborează de către autoritatea executivă a acesteia, ținîndu-se cont de următoarele prevederi:

a) în termenele stabilite de Guvern, Ministerul Finanțelor remite autorității executive a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, a municipiului Bălți și direcției finanțe respective note metodologice privind prognozele macroeconomice, principiile de bază ale politicii statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare pe anul(anii) următor(i), prognozele normativelor de defalcări de la veniturile generale de stat în bugetele respective și unele momente specifice de calculare a transferurilor ce se prognozează a fi alocate acestor bugete de la bugetul de stat;

b) în termen de 10 zile după primirea notelor metodologice specificate la lit.a) din prezentul alineat, direcția finanțe comunică autorităților executive ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi principiile de bază ale politicii statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare pe anul(anii) următor(i), prognozele normativelor de defalcări de la veniturile generale de stat și de la impozitul pe bunurile imobiliare la bugetele locale și momentele specifice de calculare a transferurilor ce se prognozează a fi alocate acestor bugete de la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și de la bugetul municipal Bălți;

c) în termen de 20 de zile după primirea notelor metodologice specificate la lit.b) din prezentul alineat, autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi asigură elaborarea prognozei tuturor tipurilor de impozite și taxe ce urmează a fi colectate

în anul(anii) următor(i) în unitatea administrativ-teritorială respectivă, precum și a proiectului bugetului local, care se prezintă pentru analiză direcției finanțe;

d) în termenele stabilite de Ministerul Finanțelor, direcțiile finanțe depun la Ministerul Finanțelor pentru analiză prognoza tuturor tipurilor de impozite și taxe ce urmează a fi încasate în anul(anii) următor(i) în unitatea administrativ-teritorială respectivă, precum și proiectele de bugete ale raioanelor, unității teritoriale autonome cu statut juridic special, municipiului Bălți și municipiului Chișinău.

(3) Analiza proiectelor de bugete ale raioanelor, unității teritoriale autonome cu statut juridic special, municipiului Bălți și municipiului Chișinău are caracter consultativ. Totodată, Ministerul Finanțelor poate cere de la autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea sau ale municipiului Bălți să modifice proiectele de buget în cazul în care acestea contravin prevederilor legale, principiilor politicii bugetar-fiscale a statului sau unor prevederi specifice pentru anul bugetar următor.

Articolul 20. Examinarea și aprobarea bugetelor locale

(1) Autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi prezintă, printr-o dispoziție, cel târziu la data de 15 noiembrie a anului în curs, proiectul bugetului local pe anul următor spre examinare și aprobare consiliului local.

(2) Proiectul bugetului local prezentat spre aprobare consiliului local include:

a) proiectul deciziei consiliului local privind aprobarea bugetului;

b) anexele la proiectul deciziei, în care se vor reflecta:

- veniturile și cheltuielile prevăzute pentru anul bugetar următor;

- cotele impozitelor și taxelor locale ce vor fi încasate în buget;

- sumele mijloacelor speciale, ce vor fi încasate de către fiecare instituție publică finanțată de la buget, din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată și tarifele pentru aceste lucrări și servicii;

- efectivul limită al statelor de personal din instituțiile publice finanțate de la buget;

c) cuantumul fondului de rezervă (fondul de rezervă este utilizat în conformitate cu regulamentul de utilizare a mijloacelor fondului, aprobat în condițiile art.18 din prezenta lege);

d) alte date adiționale elaborării proiectului bugetului;

e) nota explicativă la proiectul bugetului.

(3) Consiliul local examinează proiectul bugetului local în două lecturi la un interval de cel mult 5 zile.

(4) Consiliul local aprobă bugetul local pe anul bugetar următor cel târziu la data de 15

decembrie a anului în curs.

Articolul 21. Examinarea și aprobarea bugetului unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetului municipal Bălți

(1) Autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți, prezintă, printr-o dispoziție, cel târziu la data de 1 noiembrie, proiectul bugetului unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și proiectul bugetului municipal Bălți spre examinare și aprobare autorității reprezentative și deliberative respective.

(2) Proiectele bugetului unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetului municipal Bălți, prezentate spre aprobare autorității reprezentative și deliberative respective, includ:

a) proiectul deciziei autorității reprezentative și deliberative privind aprobarea bugetului;

b) anexele la proiectul deciziei, în care se vor reflecta:

- veniturile și cheltuielile bugetului respectiv prevăzute pentru anul bugetar următor;

- normativele defalcărilor de la veniturile generale de stat la bugetele locale;

- normativele defalcărilor de la impozitul pe bunurile imobiliare la bugetele locale;

- sumele mijloacelor speciale, preconizate spre încasare de către fiecare instituție publică finanțată de la bugetul respectiv, din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din alte activități desfășurate contra plată și tarifele pentru aceste lucrări și servicii;

- transferurile de la bugetul respectiv la bugetele locale;

- efectivul limită al statelor de personal din instituțiile publice finanțate de la bugetul respectiv;

c) alte date adiționale elaborării proiectului bugetului;

d) nota explicativă la proiectul bugetului.

(3) Autoritatea reprezentativă și deliberativă a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți examinează proiectul bugetului respectiv în două lecturi.

(4) În prima lectură, autoritatea reprezentativă și deliberativă respectivă audiază și examinează raportul președintelui raionului, Guvernatorului unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarului municipiului Bălți și primarului general al municipiului Chișinău asupra proiectului bugetului, examinează și aprobă volumul total al veniturilor și cheltuielilor bugetului respectiv.

(5) În lectura a doua, autoritatea reprezentativă și deliberativă examinează și aprobă:

a) structura veniturilor;

- b) cheltuielile, structura și destinația lor;
- c) balanța bugetului și sursele de finanțare;
- d) normativele defalcărilor de la veniturile generale de stat la bugetele locale;
- e) normativele defalcărilor de la impozitul pe bunurile imobiliare la bugetele locale;
- f) transferurile de la bugetul respectiv la bugetele locale;
- g) cuantumul fondului de rezervă (fondul de rezervă este utilizat în conformitate cu regulamentul de utilizare a mijloacelor fondului aprobat în condițiile art.18 din prezenta lege);
- h) cheltuielile care vor fi finanțate în mod prioritar;
- i) efectivul limită al statelor de personal din instituțiile publice finanțate de la bugetul respectiv;
- j) alte date adiționale elaborării proiectului bugetului;
- k) nota explicativă la proiectul bugetului.

(6) Autoritatea reprezentativă și deliberativă a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți aprobă bugetele respective pe anul bugetar următor cel târziu la data de 10 decembrie a anului în curs.

Articolul 22. Publicitatea bugetelor unităților administrativ-teritoriale

Bugetele unităților administrativ-teritoriale, aprobate de către autoritățile reprezentative și deliberative respective, și rectificările la aceste bugete sînt date publicității în mod obligatoriu.

Articolul 23. Acțiuni în cazul neaprobării bugetului unității administrativ-teritoriale

(1) Dacă bugetul unității administrativ-teritoriale nu este aprobat pînă la începutul anului bugetar, efectuarea defalcărilor de la veniturile generale de stat, de la impozitul pe bunurile imobiliare (pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întîi) și a transferurilor la bugetul respectiv se suspendă pînă la aprobarea bugetului.

(2) Dacă bugetul unității administrativ-teritoriale nu este aprobat pînă la data de 31 decembrie, finanțarea cheltuielilor se efectuează lunar proporțional mărimii de 1/12 parte din suma cheltuielilor, conform clasificăției bugetare pe anul bugetar precedent, în limita resurselor financiare disponibile, pînă la aprobarea noului buget.

Articolul 24. Corelarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale cu legea bugetară anuală

(1) În termen de cel mult 30 de zile de la data publicării legii bugetului pe anul respectiv, autoritatea reprezentativă și deliberativă a unității administrativ-teritoriale aduce bugetul

aprobat în concordanță cu prevederile legii menționate.

(2) În caz de nerespectare a prevederilor alin.(1) din prezentul articol, efectuarea defalcărilor de la veniturile generale de stat, de la impozitul pe bunurile imobiliare (pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi) și a transferurilor la bugetele unităților administrativ-teritoriale respective se suspendă.

Articolul 25. Repartizarea pe luni a veniturilor și a cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) În termen de 5 zile de la aprobarea bugetului local, subdiviziunea financiară a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi solicită de la toate instituțiile publice finanțate de la bugetul local propuneri de repartizare pe luni a cheltuielilor aprobate în buget pentru instituția respectivă și a veniturilor ei provenite din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau din desfășurarea contra plată a altor activități și generalizează propunerile primite.

(2) În termen de pînă la data de 20 decembrie, autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale aprobă repartizarea pe luni a veniturilor și cheltuielilor bugetului local conform clasificății bugetare.

(3) În termen de 10 zile de la aprobarea bugetului unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a bugetului municipal Bălți, direcția finanțe respectivă:

a) solicită de la instituțiile publice finanțate de la bugetele menționate propuneri de repartizare pe luni a cheltuielilor aprobate în buget pentru instituția respectivă și a veniturilor ei provenite din executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau desfășurarea contra plată a altor activități;

b) întocmește repartizarea pe luni a veniturilor prevăzute pentru încasare în bugetele menționate;

c) întocmește repartizarea pe luni a transferurilor la bugetele locale, prevăzute în aceste bugete.

(4) În termen de pînă la data de 25 decembrie, președintele raionului, Guvernatorul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarul municipiului Bălți și primarul general al municipiului Chișinău aprobă repartizarea pe luni a veniturilor și cheltuielilor bugetului respectiv conform clasificății bugetare.

(5) În termen de pînă la data de 25 decembrie, autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi remite direcției finanțe repartizarea pe luni a veniturilor și cheltuielilor bugetului local conform clasificății bugetare.

(6) Direcția finanțe, pe baza repartizării pe luni a veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale, a bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, întocmesc totalizări ale repartizărilor pe luni ale veniturilor și cheltuielilor bugetelor raioanelor, bugetului unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetului municipiului Bălți și bugetului municipiului Chișinău și, pînă la 1 ianuarie, le depun la Ministerul Finanțelor.

Articolul 26. Prezentarea bugetelor aprobate

(1) După aprobarea bugetului local, autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi prezintă la direcția finanțe respectivă o copie a deciziei privind aprobarea bugetului, legalizată de secretarul autorității reprezentative și deliberative respective.

(2) În termenele stabilite de Ministerul Finanțelor, direcția finanțe prezintă ministerului bugetul raionului, bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetul municipiului Bălți și bugetul municipiului Chișinău pentru a fi incluse în bugetul consolidat.

Articolul 27. Rectificarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale înaintează autorităților reprezentative și deliberative respective propuneri privind rectificarea bugetelor aprobate, după caz.

(2) Rectificarea bugetelor se aprobă de către autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale în cazul în care:

- a) s-a modificat baza fiscală în temeiul prevederilor legale;
- b) a diminuat necesitatea de cheltuieli aprobate în buget;
- c) a apărut necesitatea unor cheltuieli neaprobate în buget.

(3) Rectificarea bugetelor în cazurile specificate la alin.(2) din prezentul articol se admite numai cu condiția menținerii echilibrului bugetar.

(4) Drept surse la rectificarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pot servi mijloacele împrumutate pe un termen ce depășește un an, mijloacele primite pe parcursul anului bugetar de la bugetul de stat prin intermediul transferurilor cu destinație specială, veniturile încasate în bugetele respective, în sume ce depășesc prevederile anuale, și soldurile de mijloace bănești constituite în urma executării bugetului pentru anul precedent.

Capitolul IV

EXECUȚIA BUGETELOR UNITĂȚILOR

ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Articolul 28. Execuția de casă a bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) Execuția de casă a bugetelor unităților administrativ-teritoriale se efectuează prin sistemul trezorerial, reflectându-se în conturi distincte:

- a) încasările veniturilor în conformitate cu structura clasificăției bugetare;
- b) efectuarea de cheltuieli în limita alocațiilor aprobate și conform destinației stabilite.

(2) Sistemul trezorerial prin care se efectuează execuția de casă a bugetelor unităților administrativ-teritoriale și reglarea decontărilor dintre bugetele de toate nivelurile este

reprezentat prin Trezoreria de Stat, formată din Trezoreria Centrală și trezoreriile teritoriale.

(3) Trezoreria Centrală, în baza legii bugetare anuale, efectuează alocări de transferuri de la bugetul de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și la bugetul municipal Bălți, precum și defalcări în aceste bugete de la veniturile generale de stat.

(4) Trezoreriile teritoriale au următoarele atribuții:

a) efectuează, în baza deciziilor autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți, alocări de transferuri de la bugetul respectiv la bugetele locale, precum și defalcări în aceste bugete de la veniturile generale de stat și de la impozitul pe bunurile imobiliare;

b) asigură execuția conformă a bugetelor instituțiilor publice finanțate de la bugetul unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea sau de la bugetul municipal Bălți;

c) asigură execuția conformă a bugetelor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor), precum și ale instituțiilor publice finanțate de la aceste bugete din raza de activitate a trezoreriei teritoriale.

(5) Conturile pentru gestionarea veniturilor și cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, precum și conturile instituțiilor publice finanțate de la aceste bugete pot fi deschise numai în trezoreriile teritoriale respective.

(6) Metodologia de execuție a bugetelor unităților administrativ-teritoriale prin sistemul trezorerial se elaborează și se aprobă de către Ministerul Finanțelor în conformitate cu actele normative în vigoare.

Articolul 29. Rapoartele privind execuția bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) Direcția finanțe și/sau subdiviziunea financiară a unităților administrativ-teritoriale întocmesc rapoarte trimestriale și anuale privind execuția bugetelor respective.

(2) Rapoartele trimestriale se examinează și se aprobă de către autoritatea executivă respectivă.

(3) Rapoartele privind mersul execuției bugetului unității administrativ-teritoriale pe semestrul întâi și pe 9 luni ale anului în curs se audiază la ședința autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale.

(4) Raportul anual privind execuția bugetului unității administrativ-teritoriale pe anul de gestiune se aprobă de către autoritatea reprezentativă și deliberativă cel târziu la data de 15 februarie a anului următor anului de gestiune.

(5) În termenele stabilite de Ministerul Finanțelor, direcțiile finanțe prezintă ministerului rapoarte trimestriale și anuale privind execuția bugetelor unităților administrativ-teritoriale pentru a fi incluse în raportul privind execuția bugetului consolidat.

Capitolul V

DREPTURILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE

EXECUTORILOR (ORDONATORILOR) DE BUGET

Articolul 30. Executorii (ordonatorii) de buget

(1) Primarii satelor (comunelor), orașelor (municipiilor), președinții raioanelor, Guvernatorul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarul general al municipiului Chișinău sînt executori (ordonatori) principali de buget ai bugetelor unităților administrativ-teritoriale.

(2) Conducătorii instituțiilor publice finanțate de la bugetele unităților administrativ-teritoriale cu statut de persoană juridică sînt executori (ordonatori) secundari de buget.

(3) Conducătorii instituțiilor publice finanțate de la bugetele unităților administrativ-teritoriale fără statut de persoană juridică, care sînt împuterniciți să utilizeze mijloacele financiare ce le-au fost repartizate numai pentru necesitățile unităților pe care le conduc, sînt executori (ordonatori) terțiari de buget.

Articolul 31. Drepturile executorilor (ordonatorilor) de buget

(1) Executorii (ordonatorii) principali de buget repartizează alocațiile, aprobate în bugetele respective, pe unitățile subordonate în raport cu sarcinile acestora, cuprinse în bugete, și aprobă efectuarea cheltuielilor din bugetele respective cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Executorii (ordonatorii) secundari de buget aprobă efectuarea cheltuielilor din bugetele proprii cu respectarea dispozițiilor legale și repartizează alocațiile bugetare aprobate pe unitățile subordonate ai căror conducători sînt ordonatori terțiari de buget.

(3) Executorii (ordonatorii) terțiari de buget utilizează alocațiile bugetare, ce le-au fost repartizate, numai pentru necesitățile unităților pe care le conduc, potrivit prevederilor din bugetele aprobate și în condițiile stabilite prin dispozițiile legale.

(4) Executorii (ordonatorii) de buget au obligația de a angaja și utiliza alocațiile bugetare numai în limita prevederilor și destinațiilor aprobate, pentru cheltuieli strict legate de activitatea instituțiilor și serviciilor publice respective, și cu respectarea dispozițiilor legale.

Articolul 32. Responsabilitățile executorilor (ordonatorilor) de buget

(1) Executorii (ordonatorii) principali de buget sînt responsabili de:

a) elaborarea proiectului de buget;

b) încasarea veniturilor conform prevederilor legale;

c) oportunitatea și legalitatea angajării și utilizării alocațiilor bugetare în limita și cu destinația aprobate în buget;

d) integritatea bunurilor aflate în administrare;

e) organizarea și ținerea la zi a contabilității și prezentarea la termen a bilanțurilor, dărilor de seamă contabile și a conturilor de execuție a bugetului.

(2) Spre derogare de la alin.(1) lit.b) din prezentul articol, executorul (ordonatorul) principal al bugetului unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, al municipiului Bălți și al municipiului Chișinău contribuie la încasarea veniturilor de către organele abilitate cu acest drept.

(3) Asupra executorilor (ordonatorilor) secundari de buget se extind prevederile alin.(1) lit.a), c), d) și e) din prezentul articol.

(4) Asupra executorilor (ordonatorilor) terțiari de buget se extind prevederile alin.(1) lit.d) din prezentul articol.

Articolul 33. Justificarea cheltuielilor bugetare

Cheltuielile bugetare se efectuează numai pe bază de documente justificative, care confirmă angajamentele contractuale, primirea bunurilor materiale, executarea lucrărilor, prestarea serviciilor, plata salariilor și altor drepturi bănești, plata obligațiilor către bugete, precum și a altor obligații.

Articolul 34. Priorități în efectuarea cheltuielilor bugetare

Executorii (ordonatorii) principali de buget sînt obligați să asigure finanțarea prioritară a instituțiilor de învățămînt.

Capitolul VI

RESPONSABILITĂȚI ȘI CONTROLUL ASUPRA

PROCESULUI DE EXECUȚIE A BUGETELOR

UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Articolul 35. Responsabilitatea pentru execuția bugetelor unităților administrativ-teritoriale

(1) Responsabilitatea pentru execuția bugetelor locale revine primarilor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor).

(2) Responsabilitatea pentru execuția bugetului raional revine președintelui raionului.

(3) Responsabilitatea pentru execuția bugetului central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special revine Guvernatorului și Comitetului executiv al acestei unități teritoriale.

(4) Responsabilitatea pentru execuția bugetului municipal Bălți revine primarului municipiului Bălți.

(5) Responsabilitatea pentru execuția bugetului municipal Chișinău revine primarului general al municipiului Chișinău.

(6) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale, în condițiile legislației în vigoare, sînt responsabile de:

a) corectitudinea și veridicitatea datelor, indicilor și altor informații în a căror bază a fost elaborat bugetul respectiv;

b) asigurarea colectării depline și în termenele stabilite a veniturilor proprii;

c) utilizarea conform destinației a alocațiilor bugetare aprobate;

d) respectarea termenelor de plată a salariilor către angajații instituțiilor publice finanțate de la buget și de plată pentru lucrări, servicii și bunuri materiale contractate în limitele aprobate în bugetul respectiv.

(7) Conducătorii instituțiilor publice finanțate de la buget sînt responsabili de respectarea limitelor alocațiilor bugetare aprobate în devizele de cheltuieli.

(8) În caz de efectuare de către instituția publică a unor cheltuieli neprevăzute în deviz, autoritatea executivă respectivă este în drept să nu acopere cheltuielile neasigurate cu suport financiar.

Articolul 36. Controlul financiar

(1) Ministerul Finanțelor și/sau direcția finanțe sînt în drept să efectueze controale tematice privind corectitudinea elaborării și execuției bugetelor unităților administrativ-teritoriale.

(2) Reviziile asupra execuției bugetelor unităților administrativ-teritoriale se efectuează de către Departamentul control financiar și revizie de pe lîngă Ministerul Finanțelor, periodic, o dată la doi ani.

(3) Rezultatele reviziilor execuției bugetelor unităților administrativ-teritoriale sînt examinate de către autoritățile reprezentative și deliberative respective, cu adoptarea deciziilor corespunzătoare și publicarea lor în mod obligatoriu.

Capitolul VII

FONDURILE EXTRABUGETARE

Articolul 37. Fondurile extrabugetare ale unităților administrativ-teritoriale

(1) Autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale pot constitui fonduri extrabugetare pentru susținerea unor programe de interes local, cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Drept surse de constituire a fondurilor extrabugetare pot fi:

a) depunerile benevole ale persoanelor juridice și fizice pentru soluționarea problemelor de

interes local;

b) veniturile provenite din desfășurarea loteriilor locale, concursurilor și altor măsuri organizate de autoritățile administrației publice.

(3) Sursele de formare a fondurilor extrabugetare și destinația lor se aprobă de către autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale. Mijloacele obținute în conformitate cu prezentul articol se virează integral la un cont special al unității administrativ-teritoriale în trezorerie.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 38. Intrarea în vigoare a prezentei legi

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția art.5 alin.(1) pct.2), alin.(2) pct.2) și alin.(4) pct.2) care se vor pune în aplicare de la data de 1 ianuarie 2004.

(2) Până la data de 1 ianuarie 2004:

1) veniturile bugetelor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) se formează din încasările, veniturile și transferurile prevăzute la art.5 alin.(1) pct.1), 3)-5), precum și din defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din unitatea administrativ-teritorială respectivă;

b) impozitul pe venitul persoanelor fizice;

c) taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;

2) veniturile bugetelor raionale se formează din încasările, veniturile și transferurile prevăzute la art.5 alin.(2) pct.1), 3)-5), precum și din defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective - cel puțin 50%;

b) taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective - cel puțin 10%;

c) taxa pentru folosirea drumurilor, percepută de la posesorii mijloacelor de transport înmatriculate în Republica Moldova - cel puțin 50%;

3) veniturile bugetului municipal Bălți și bugetului municipal Chișinău se formează din încasările, veniturile și transferurile prevăzute la art.5 alin.(4) pct.1), 3) și 4), precum și din defalcări de la următoarele tipuri de venituri generale de stat:

- a) impozitul pe venitul persoanelor juridice din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective - cel puțin 50%;
- b) taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective - cel puțin 10%;
- c) taxa pentru folosirea drumurilor, percepută de la posesorii mijloacelor de transport înmatriculate în Republica Moldova - cel puțin 50%.

(3) Suplimentar la art.8 alin.(4), pînă la 1 ianuarie 2004, se vor finanța cheltuieli ce țin de:

- a) întreținerea instituțiilor medico-sanitare și desfășurarea acțiunilor respective, cu excepția instituțiilor private;
- b) asigurarea obligatorie de asistență medicală efectuată, în condițiile legii, de către autoritățile administrației publice locale în calitate de asigurător al unor categorii de persoane.

(4) Suplimentar la art.8 alin.(5) și alin.(6), pînă la 1 ianuarie 2004, se vor finanța cheltuieli ce țin de întreținerea instituțiilor medico-sanitare și desfășurarea acțiunilor respective, cu excepția instituțiilor private.

Articolul 39

Guvernul, în termen de 3 luni:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Articolul 40

La data publicării prezentei legi, se abrogă Legea nr.491-XIV din 9 iulie 1999 privind finanțele publice locale, cu modificările ulterioare.

PREȘEDINTELE

PARLAMENTULUI Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 16 octombrie 2003.

Nr. 397-XV.